

ผลการศึกษารอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเข้มแข็งอดทน
ของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวาน

วนิชยา นุ่มศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2556

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วณิชยา บุศรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรได้รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.เพ็ญภา กุลนภาดล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.วรกร ทรัพย์วีระปกรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(นายแพทย์ทรงสิทธิ์ อุดมสิน)

.....กรรมการ

(ดร.เพ็ญภา กุลนภาดล)

.....กรรมการ

(ดร.วรกร ทรัพย์วีระปกรณ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและได้รับคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.เพ็ญภา กุลนาคล ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแนวทาง ที่ถูกต้อง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน เอาใจใส่และให้กำลังใจ ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ที่ถูกต้อง จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและตระหนักถึงความเมตตา ที่ท่านอาจารย์มอบให้ จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง ดร.สุพรรณ วงษ์ทิม ดร.สกล วรเจริญศรี ดร.จิตรา คุณภูมิเมธา ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ เครื่องมือและโปรแกรมที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ทรงสิทธิ์ อุดมสิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์ ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่าแก่ผู้วิจัย

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้บริหารคลินิกเครือข่ายโรงพยาบาล กัญฉะนาท ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่สละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวม ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ นิสิตจิตวิทยาให้คำปรึกษาร่วมรุ่นทุกคน ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ แสดงความห่วงใยและให้คำแนะนำกับผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวคุณพ่อพิเชฐ บุศรี คุณแม่เปี่ยม ยุระไชย์ ผู้ให้ชีวิต มอบโอกาส รักและห่วงใย ให้กำลังใจมาตลอดชีวิตของผู้วิจัย คุณติและเพื่อนสนิททุกคน ที่คอยให้กำลังใจ

สุดท้ายนี้ คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชา คุณบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ตลอดทั้งผู้มีอุปการคุณทุกท่าน จนประสบความสำเร็จในวันนี้

วณิชชา บุศรี

52920580: สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: ความเข้มแข็งอดทนของครอบครัว/ การให้การปรึกษาคครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา/ ครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวาน

วนิษา บู่ศรี: ผลการปรึกษาคครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวาน (THE EFFECTS OF COGNITIVE BEHAVIOR FAMILY COUNSELING ON FAMILY HARDINESS IN DIABETES MELLITUS'S PATIENT FAMILIES) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เพ็ญภา กุลนภาดล, กศ.ด., วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์, วท.ด. 140 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปรึกษาคครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวาน ประกอบด้วยมารดาที่ได้รับการวินิจฉัยว่าป่วยด้วยโรคเบาหวานไม่เกิน 6 เดือน สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อายุ 45 ปีขึ้นไป และบุตรคนที่มารดาจะระบุว่ามีความใกล้ชิดสนิทสนมที่สุด โดยคัดเลือกจากครอบครัวที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างค่าคะแนนจากแบบวัดของแม่กับลูก มากกว่า 0.8 ทำการสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 5 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดความเข้มแข็งอดทนครอบครัวและโปรแกรมการให้การปรึกษาคครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง ประเภทสององค์ประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งองค์ประกอบ แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีบอนเฟอร์โรนี

ผลการศึกษา พบว่า ครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการปรึกษาคตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา มีคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวแตกต่างจากครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ไม่ได้รับการปรึกษาคครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการปรึกษาคตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา มีคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนได้รับการปรึกษาคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

52920580: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.Sc.
(COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: FAMILY HARDINESS/ COGNITIVE BEHAVIOR FAMILY COUNSELING/
DIABETES MELLITUS PATIENT FAMILY

WANICHAYA BUSSRI: THE EFFECTS OF COGNITIVE BEHAVIOR FAMILY
COUNSELING ON FAMILY HARDINESS IN DIABETES MELLITUS'S PATIENT
FAMILIES. ADVISORY COMMITTEE: PENNAPHA KOOLNAPHADOL, Ed.D.,
WARAKORN SUBWIRAPAKORN, Ph.D. 140 P. 2013.

This quasi-experimental research aimed to study the effects of Cognitive Behavior Family Counseling Theory on family hardiness in Diabetes Mellitus patient family. The sample were mother who were patient and sons total 10 patient families from Out Patient Department at Kluaynamthai Clinique Group, who had Pearson correlation coefficient score between mother patient and son more than 0.8. They were randomly assigned into two groups equally: an experimental group and a control group with 5 families in each. The instruments which were used in this research were the measurement of family hardiness and the interventional program Cognitive Behavior Family Counseling. The intervention was administered for 8 sessions. Each session lasted about 60 minutes. The research design was two-factor experimental with repeated measures on one factor. The study was divided into 3 phases: the pre-test phase, the post-test and the follow-up phase. The data were analyzed using repeated measure analysis of variance: one between-subject variable and one within-subjects variable and were tested of pair differences among using of the Bonferroni's Procedure.

The results revealed that there was interaction of the levels of Family hardiness in the experimental group and the control group at .05 significant level. When measured in the post-test and the follow-up phases, the levels of Family hardiness in the study group in the post-test and the follow up phases were statistically significant at .05 level from those in the pre-test phase.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งอดทนของครอบครัว.....	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษาครอบครัวตามแนวพฤติกรรมทางปัญญา.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรคเบาหวาน.....	30
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	50
การดำเนินการทดลอง.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	67
สมมติฐานของการวิจัย.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	123
ภาคผนวก ค.....	127
ภาคผนวก ง.....	129
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละและข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวาน กลุ่มควบคุม.....	55
2 แสดงจำนวนร้อยละและข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวาน กลุ่มทดลอง.....	56
3 คะแนนความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ได้รับการศึกษา ครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผล.....	57
4 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้มแข็งอดทนของ ครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ได้รับการศึกษาครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรม ทางปัญญาและกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	58
5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งอดทนของ ครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง.....	61
6 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนทดลอง.....	63
7 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังทดลอง.....	63
8 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล.....	64
9 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ได้รับ การศึกษารอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา.....	65
10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวผู้ป่วย โรคเบาหวานที่ได้รับการศึกษารอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญา ในระยะก่อนทดลอง หลังทดลองและติดตามผล ด้วยวิธีการทดสอบแบบ Bonferroni.....	65
11 ผลการทดสอบผลย่อยของระยะเวลาในครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวานกลุ่มควบคุม..	66
12 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดความเข้มแข็งอดทนของครอบครัว.....	124
13 ค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัดความเข้มแข็งอดทน ของครอบครัว.....	126

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 ABC Model.....	22
3 แบบแผนการทดลอง.....	51
4 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวผู้ป่วย โรคเบาหวานในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล ของกลุ่มที่ได้รับ การศึกษารอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมทางปัญญาและกลุ่มควบคุม.....	59
5 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งอดทนของครอบครัวผู้ป่วย โรคเบาหวาน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการศึกษารอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรม ทางปัญญากับกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล.....	60
6 กราฟแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาต่อความเข้มแข็ง อดทนของครอบครัวผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	62